

FARLIGT AVFALL PÅ FÖRETAG

Information och praktiska tips

Februari 2017 fjärde utgåvan

FARLIGT AVFALL PÅ FÖRETAG

Den här broschyren vänder sig till dig som hanterar farligt avfall i din verksamhet. Här har vi sammanställt lagar, tips och annan information som är bra att känna till vid hantering av farligt avfall. Målet är att minska det farliga avfallets påverkan på hälsa och miljö samt att förebygga att farligt avfall överhuvudtaget uppstår.

ANSVARET

När farligt avfall uppkommer i verksamheten är du bland annat skyldig att:

- » Skaffa dig kunskap om det farliga avfallet och hur det påverkar hälsan och miljön
- » Känna till reglerna för hantering och klassning av avfall
- » Dokumentera vilket avfall som uppkommer och finns i verksamheten
- » Förebygga uppkomsten av farligt avfall
- » Ta reda på om transportören och mottagaren har nödvändiga tillstånd

VAD ÄR FARLIGT AVFALL?

Allt avfall som har en eller flera farliga egenskaper, exempelvis brandfarligt, toxiskt, frätande eller miljöfarligt, är skadligt för människors hälsa eller miljö och kallas för farligt avfall.

Exempel på farligt avfall är spillolja, bekämpningsmedel, färg och lysrör. Även elektriskt och elektroniskt avfall klassas och ska hanteras som farligt avfall.

I bilaga 4 till avfallsförordningen (2011:927) beskrivs olika avfall med avfallskoder. Avfall markerad med en asterisk (*) ska anses vara farligt avfall.

Det är viktigt att avfall klassas rätt! Klassningen är avgörande för hur avfallet ska hanteras och omhändertas för att inte orsaka skada.

Man kan generellt säga att produkter som märkts med farosymboler eller annan information om att de är farliga, samt material förorenat med sådan produkt, blir farligt avfall efter användning. Se förteckning över symboler samt egenskaper för farligt avfall på sidan 7.

DU SPARAR PENGAR OCH MILJÖ GENOM ATT MINSKA MÄNGDEN FARLIGT AVFALL

Det är lönsamt för både hälsa, miljö och plånboken att minska mängden farligt avfall i din verksamhet. Se över hur du kan minska mängderna som bildas genom att exempelvis gå över till mer miljöanpassade produkter, eller ändra något i produktionen eller hanteringen så att mindre farligt avfall bildas.

EXEMPEL PÅ VERKSAMHETSMÅL:

Minska mängden farligt avfall i verksamheten med x procent per år, relaterad till produktionsmängden.

Ett bra stöd i arbetet med att minska mängden farligt avfall finns i säkerhetsdatabladens punkt 3 och 13. Under punkten 3 framgår farliga egenskaper och under punkten 13 finns information om avfallshantering. Det ska framgå om rester av produkten eller förorenade förpackningar, klassificeras som farligt avfall eller inte.

Mer information om detta kan du hitta på Kemikalieinspektionens hemsida, www.kemi.se

DU ÄR SKYLDIG ATT FÖRA ANTECKNINGAR ÖVER FARLIGT AVFALL

Om farligt avfall uppkommer i din verksamhet ska du föra anteckningar över:

- » De olika slag av farligt avfall som uppkommer i din verksamhet
- » Den mängd som uppkommer årligen av varje slags avfall (gäller både det avfall som transporteras bort och det som lagras)
- » Till vem avfallet lämnas för vidare hantering

Anteckningarna ska föras i kronologisk ordning och bevaras i minst tre år samt visas upp på tillsynsmyndighetens begäran.

PRODUKTVALSPRINCIPEN 2 KAP 4 § MILJÖBALKEN (1998:808)

Alla som bedriver en verksamhet (..) skall undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter (..) som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter (..) som kan antas vara mindre farliga.

EXEMPEL PÅ ANTECKNINGSBLAD

[illegible]

Ytterligare information: Avfallsförordning (2011:927),
Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

KLASSNING MED AVFALLSKOD

För att klassificera ett avfall måste man fastställa rätt sexsiffriga avfallskod i bilaga 4 till avfallsförordningen (2011:927).

Bilaga 4 är uppdelad i 20 kapitel utifrån vilken källa som gett upphov till avfallet. Först måste rätt kapitel utifrån källan identifieras. Under varje kapitel finns underrubriker som i sin tur innehåller olika typer av avfall med var sin sexsiffriga avfallskod. I 13a § avfallsförordningen finns en anvisning om hur listan ska användas vid klassningen.

Avfall som i bilaga 4 beskrivs med en avfallskod markerad med asterisk(*) ska anses vara farligt avfall. Detta kallas för en fast ingång.

För en del avfallstyper finns två koder som beskriver avfallet. Den ena koden räknas som farligt avfall och den andra inte. Detta kalls för en dubbel ingång eller spegelingång. Det farliga avfallet är markerat med asterisk (*) och, till skillnad från den fasta ingången som nämns ovan, en hänvisning till § 13 b i avfallsförordningen.

Koden för icke-farligt avfall, utan asterisk (*), kan enbart väljas efter att det visats att avfallet inte innehåller farliga ämnen i halter som gör att avfallet har farliga egenskaper. För bedömningen kan man behöva anlita expertis på avfallsområdet och eventuellt genomföra tester.

EXEMPEL PÅ KLASSNING AV AVFALL

Läs följande exempel parallellt med § 13 a och bilaga 4 i avfallsförordningen.

EXEMPEL 1

Slam från oljeavskiljare:

Identifiera den källa som ger upphov till avfallet. I detta fall går det inte att hitta en lämplig kod i kapitel 01-12 eller 17-20. Undersök då om lämplig kod kan identifieras i kapitel 13, 14 eller 15.

Kapitel 13: Oljeavfall och avfall från flytande bränslen. Underrubrik 13 05: Material från oljeavskiljare. Sexsiffrig kod: 13 05 02*: Slam från oljeavskiljare. Eftersom koden har asterisk är slammet farligt avfall.

EXEMPEL 2

Använd blästersand:

Identifiera den källa som ger upphov till avfallet (i kapitel 01-12 eller 17-20):
Kapitel 12: Avfall från formning samt fysikalisk och mekanisk ytbehandling av metaller och plaster.

Underrubrik 12 01: Avfall från formning samt fysikalisk och mekanisk ytbehandling av metaller och plaster.

Två Sexsiffriga koder identifieras:

12 01 16*: Blästringsmaterial som innehåller farliga ämnen och som enligt 13 b ska anses vara farligt avfall.

12 01 17: Annat blästringsmaterial än det som anges i 12 06 16.

Detta är en dubbel ingång => klassificeringen måste göras utifrån innehåll av farliga ämnen enligt § 13b

Avfallet skall klassas som 12 01 16* (= farligt avfall) om det innehåller farliga ämnen i enlighet med § 13 b, i så höga koncentrationer att avfallet har en eller flera av de egenskaper som anges i kommissionens förordning (EU) nr 1357/2014.

Både eventuellt innehåll av farliga ämnen i själva blästersanden och eventuella farliga ämnen från det material som blästrats måste kontrolleras. Denna bedömning är svår och provtagningar och/eller hjälp av särskild expertis (t.ex. avfallskonsult, branschorganisation, leverantör) krävs ofta.

Om ni inte kan visas att avfallet inte har någon av egenskaperna i 1337/2014/EU klassas det enligt försiktighetsprincipen som 12 06 16*.

FARLIGT AVFALL HAR NÅGON ELLER NÅGRA AV FÖLJANDE EGENSKAPER:

Avfall från kemiska produkter med följande märkning **KAN** vara farligt avfall.

För mer information se produktens säkerhetsdatablad, punkt 13.

NYA FAROSYMBOLER / FAROPIKTOGRAM (CLP)

Giftig. Produkten ger livshotande skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring.

Frätande. Produkten ger frät-skador på hud, matstrupe och ögon, eller andra allvarliga ögonskador. Används också för produkter som är korrosiva för metaller.

Hälsosfarlig. Produkten kan ge ärftlig genetisk skada, cancer, foster-skador eller störa fortplantningen. Används också för produkter som ger allergi vid inandning, kemisk lunginflammation vid förtäring eller andra allvarliga skador vid enstaka eller upprepad exponering.

Skadlig. Produkten är skadlig vid inandning, hudkontakt eller för tärning. Används också för produkter som ger allergi vid hudkontakt, som irriterar hud, ögon eller luftvägar eller ger narkosverkan.

Miljöfarlig. Produkten är giftig för vattenmiljön på kort eller lång sikt. Ska förvaras och användas så att produkten och avfallet inte skadar miljön.

Explosiv. Produkten är explosiv och kan explodera om den utsätts för slag, friktion, gnistor eller värme. Måste hanteras varsamt.

Brandfarlig. Produkten är brandfarlig och kan brinna våld-samt vid antändning eller värme-tillförsel. Vissa produkter utvecklar brandfarlig gas i kontakt med vatten eller självantänder i luft.

Oxiderande. Produkten orsakar reaktion, brand eller explosion i kontakt med brännbara ämnen eller material.

Gas under tryck. Produkten är en trycksatt eller kraftigt nedkyld gas. Behållaren kan explodera vid yttre brand.

ELEKTRISKA OCH ELEKTRONISKA PRODUKTER

Alla elektriska och elektroniska produkter innehåller farliga ämnen och räknas som farligt avfall. Eftersom det är omöjligt för brukaren att avgöra om apparaten innehåller farliga ämnen bör man räkna allt elskrot som farligt avfall. Detta gäller även glödlampor.

De flesta elprodukter, men inte alla, som företag använder omfattas av producentansvar. I samband med att en ny vara köps har köparen då rätt att kostnadsfritt lämna in elskrot hos försäljaren eller på anvisad plats enligt principen "gammal för ny". Företag som vill bli av med större mängder produkter utan att köpa nya, får själva kontakta ett återvinningsföretag och stå för kostnaderna.

För mer information om vad som omfattas av producentansvaret, mottagningsplatser med mera, se **www.el-kretsen.se**. Du kan också kontakta kommunens renhållningsansvarig.

YTTERLIGARE INFORMATION

Förordning (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

Förordning (2000:208) om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer.

HANTERING AV FARLIGT AVFALL

En grundregel är att farligt avfall inte får blandas eller spädas ut med annat farligt avfall, avfall eller andra farliga ämnen eller material. Undantag finns i 18-19 §§ avfallsförordningen.

Normalt krävs att farligt avfall ska förvaras på tätt underlag, under tak, i välventilerat utrymme och på ett sådant sätt att obehöriga inte kan komma åt det. Flytande farligt avfall ska dessutom förvaras inom invallning. Olika slag av farligt avfall som kan reagera med varandra ska förvaras skilda från varandra och eventuellt läckage får inte nå samma invallning. Absorptionsmedel ska alltid finnas lätt tillgängligt. För att förhindra oönskade kemiska reaktioner måste absorptionsmedlen anpassas till vilka avfall som lagras.

Fat och kärl som används för att lagra och transportera farligt avfall måste vara lämpade för det aktuella avfallet och i gott skick. Märk varje kärl med tydlig uppgift om innehåll.

Lagring som utförs av avfallsproducenten på den platsen där avfallet uppkom, kräver normalt inget särskilt tillstånd eller anmälan. Lagring som en del av att samla in avfall eller lagring som sker i avvaktan på återvinning eller bortskaftande, vid den verksamheten där återvinningen/bortskaftandet sker, får däremot inte ske utan tillstånd eller anmälan enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

TRANSPORT AV FARLIGT AVFALL

DETTA GÄLLER OM DU ANLITAR EN TRANSPORTÖR FÖR DITT FARLIGA AVFALL

- » Kontrollera att transportören har nödvändiga tillstånd (begär kopia av transporttillståndet).
- » Upprätta transportdokument när avfallet skickas i väg.
- » Kontrollera att det farliga avfallet hamnar på rätt ställe.
- » Kontrollera att mottagaren har tillstånd att ta emot farligt avfall.
- » Anteckna datum, avfallskoder, mängder, och mottagare. Spara dokumentationen i minst tre år (§ 55 avfallsförordningen).

DETTA GÄLLER OM DU SJÄLV TRANSPORTERAR DITT FARLIGA AVFALL

- » Egen transport av farligt avfall ska anmälas till Länsstyrelsen innan transporten sker. Vid återkommande anmälningspliktiga transporter ska en anmälan göras vart femte år.
- » Transport av farligt avfall, där mängderna sammanlagt uppgår till mer än 100 kg eller 100 liter per år, kräver tillstånd från Länsstyrelsen. Det räcker inte med en anmälan. Transport av avfall som innehåller PCB, cyanid, kadmium och kvicksilver (hela ljusrör och andra ljuskällor är undantagna) kräver tillstånd oavsett mängd.
- » Kontrollera att mottagaren har tillstånd att ta emot farligt avfall.
- » Anteckna för varje slag av avfall, varifrån det kommer, mängd som årligen transporteras, hur det transporteras samt mottagare (§ 57 avfallsförordningen). Anteckningarna ska föras i kronologisk ordning och sparas i minst ett år.

UNDANTAG ENLIGT AVFALLSFÖRORDNINGEN

Transport av vissa typer av farligt avfall är undantagna från tillståndskravet men ska anmälas till Länsstyrelsen. Undantagen finns angivna i § 37 i avfallsförordning (2011:927). Kom ihåg att anteckna mängd, slag och mottagare samt kontrollera att denna har nödvändiga tillstånd att ta emot avfallet.

TRANSPORTDOKUMENT

När farligt avfall lämnas för transport ska du som avsändare se till att det finns ett transportdokument. Dokumentet skall innehålla uppgifter om avfallsslag med avfallskod och mängder samt lämnare och mottagare. Det ska även undertecknas av lämnaren. Transportdokument krävs inte vid transport av eget farligt avfall.

ANMÄLAN ELLER ANSÖKAN OM TRANSPORT AV AVFALL

Anmälan eller ansökan görs på Länsstyrelsen hemsida via en e-tjänst.

E-tjänst: Tillstånd till eller anmälan om transport av avfall.

Det behövs ingen e-legitimation för att göra ansökan eller anmälan.

www.lansstyrelsen.se/kalmar

VAD KRÄVS AV DIG?

Lathund om anteckningar, dokument och kontroller vid transport av farligt avfall från den egna verksamheten

Lagkrav	Anteckna uppgifter enligt 55 §	Anteckna uppgifter enligt 57 §	Upprätta transport-dokument	Kontrollera att transportören har tillstånd *	Ansök/ anmäl transport till länsstyrelsen	Kontrollera att mottagaren har tillstånd * **
Transport-sätt						
Transport av eget farligt avfall/ ***	X	X		X	X	X
Om transportör anlitas	X	Görs av transportören	X	X	Görs av transportören	X

* Begär en kopia av tillståndet från transportören och mottagaren.

** Avfallsmottagaren är skyldig att skicka en bekräftelse till avfallslämnaren om att det farliga avfallet har mottagits. Spara denna dokumentation.

MILJÖSANKTIONSavgift

Tillsynsmyndigheten är skyldig att besluta om miljösktationsavgift vid bland annat följande överträdelse:

- » om det inte finns ett transportdokument med alla uppgifter antecknade i enlighet med 60 § avfallsförordningen.
Avgift: 5000 kr

Mer information finns i förordning (2012:259) om miljösktationsavgifter.

FARLIGT GODS

Farligt avfall klassas i vissa fall också som farligt gods enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps bestämmelser. Verksamheter som lämnar farligt gods till någon annan för transport eller transporterar farligt gods (inkl. lastar eller lossar) ska ha en eller flera säkerhetsrådgivare enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps bestämmelser.

Läs mer om detta på

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida, www.msb.se

MER INFORMATION

I denna broschyr ges en kortfattad och översiktlig information om farligt avfall. Vill du ha mer information, hänvisar vi till någon av följande:

- » Avfallsförordning (2011:927)
- » Naturvårdsverkets föreskrifter, (2005:3), om transport av avfall.
- » Naturvårdsverkets Handbok (2003:8) om farligt avfall.
- » Naturvårdsverkets allmänna råd (2004:14) om, farligt avfall.
- » Förordning (2008:834) producentansvar för batterier.
- » Förordning (2007:19) bortskaffande av PCB.
- » Förordning (2014:1075) producentansvar för elutrustning
- » Förordning (2000:208) producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer
- » Förordning (2012:259) om miljösktationsavgifter.
- » Miljöprövningsförordning (2013:251)

Förordningarna kan läsas på biblioteket, på Internet eller beställas exempelvis från Liber Förlag.

Läs också mer på

www.notisum.se

www.rixlex.se

www.naturvardsverket.se

CHECKLISTA FÖR VERKSAMHETENS KONTROLL AV FARLIGT AVFALL

Alla som bedriver en verksamhet (..) skall undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter (..) som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter (..) som kan antas vara mindre farliga.

ANTECKNINGAR

- ☐ För varje slag av farligt avfall som uppkommer anteckna den mängd som uppkommer årligen.
- ☐ Anteckna till vilka anläggningar det farliga avfallet transporteras och kontrollera att dessa har tillstånd att ta emot det farliga avfallet.
- ☐ Spara ovanstående uppgifter i minst tre år.

ANSVARIG

- ☐ Utse en ansvarig för hanteringen av det farliga avfallet inom verksamheten.

UPPKOMST

- ☐ Kartlägg möjligheterna att minska mängden farligt avfall.
- ☐ Utred vilka kemiska produkter som inte behövs längre, vilka som kan ersättas vid val av annan metod och vilka som kan ersättas med mindre farliga

HANTERING

- ☐ Förvara det farliga avfallet uppmärkt, torrt, på tätt underlag och invallat.
- ☐ Informera personalen om vardagsrutiner för hanteringen och om åtgärder vid olyckshändelse.

TRANSPORT

- ☐ Kontrollera att transportören har nödvändiga tillstånd/anmält transporten.
OBS! Om transportören saknar nödvändiga tillstånd eller inte har anmält transporten kan miljöstraff utdömas.
- ☐ När det farliga avfallet skickas iväg från verksamheten kontrollera att transportdokument med uppgifter om lämnare, mottagare, avfallsmängd och avfallsslag finns med.
OBS! Om transportdokument saknas kan miljöstraff utdömas.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

FÖR MER INFORMATION KONTAKTA NÄRMASTE TILLSYNSMYNDIGHET:

Borgholms kommun

Samhällsbyggnadsförvaltningen

sbn@borgholm.se

www.borgholm.se

Emmaboda kommun

Bygg- och miljöenheten

bygg-miljo@emmaboda.se

www.emmaboda.se

Hultsfreds kommun

Hultsfred-Vimmerby

miljö- och byggnadsförvaltning

miljo.bygg@hultsfred.se

www.hultsfred.se

Högsby kommun

Miljö- och byggkontoret

kommun@hogsby.se

www.hogsby.se

Kalmar kommun

Samhällsbyggnadskontoret

sam.byggnadskontoret@kalmar.se

www.kalmar.se

Mönsterås kommun

Miljökontoret

miljo@monsteras.se

www.monsteras.se

Mörbylånga kommun

Miljö- och byggnadsförvaltningen

kommun@morbylanga.se

www.morbylanga.se

Nybro kommun

Samhällsbyggnad

samhallsbyggnad@nybro.se

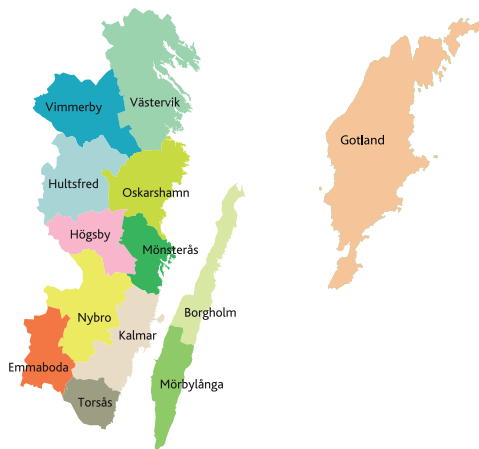
www.nybro.se

Oskarshamns kommun

Samhällsbyggnadskontoret

sbk@oskarshamn.se

www.oskarshamn.se

Region Gotland

Enhet miljö- och hälsoskydd

Registrator-mhn@gotland.se

www.gotland.se

Torsås kommun

Samhällsbyggnadsförvaltningen

samhallsbygginform@torsas.se

www.torsas.se

Vimmerby kommun

Hultsfred-Vimmerby

miljö- och byggnadsförvaltningen

miljo.bygg@hultsfred.se

www.vimmerby.se

Västerviks kommun

Miljö- och byggnadskontoret

mbn@vastervik.se

www.vastervik.se

Länsstyrelsen Gotlands län

Miljöskydd

gotland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/gotland

Länsstyrelsen i Kalmar län

Miljöenheten

kalmar@lansstyrelse.se

www.lansstyrelsen.se/kalmar

Samordnar miljö- och livsmedelsmyndigheterna inom 13 kommuner och två länsstyrelser i Gotlands och Kalmar län. Regionförbundet i Kalmar län stödjer verksamheten.

För mer information se
www.miljosamverkansydost.se

Februari 2017 fjärde utgåvan

Kopiera gärna från broschyren,
men hänvisa till källan!

